

Nr 50

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 4 juni 1964 (nr 400) om förlängt barnbidrag, m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

Genom en den 26 mars 1965 dagtecknad proposition, nr 109, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) förordning angående ändring i förordningen den 4 juni 1964 (nr 400) om förlängt barnbidrag,
- 2) förordning om ändrad lydelse av 6 och 26 §§ studiehjälpsreglementet den 4 juni 1964 (nr 402).

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande vid riksdagens början väckta motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna nr 23 i första kammaren av herr *Lundström* och fru *Hamrin-Thorell* samt nr 30 i andra kammaren av fröken *Elmén* och herr *Gustafsson* i Borås,

2) de likalydande motionerna nr 98 i första kammaren av herrar *Isacson* och *Schött* samt nr 125 i andra kammaren av herrar *Hedin* och *Nordgren*,

3) de likalydande motionerna nr 102 i första kammaren av herr *Wallmark* och nr 127 i andra kammaren av fröken *Ljungberg*,

4) de likalydande motionerna nr 129 i första kammaren av herr *Källqvist m. fl.* och nr 167 i andra kammaren av herr *Källstad m. fl.*,

5) de likalydande motionerna nr 237 i första kammaren av fröken *Ranmark* och nr 294 i andra kammaren av fru *Skantz m. fl.*

Motionerna under 4), såvitt angår yrkandena om resebidrag till inackorderade elever, om studiestöd till kompletteringsstudier och studier vid de fria kristna samfundens teologiska seminarier samt om resetillägg i studiehjälpsystemet, behandlas av utskottet i annat sammanhang.

De vid propositionen fogade författningsförslagen är av följande lydelse.

Förslag

till

Förordning

angående ändring i förordningen den 4 juni 1964 (nr 400) om förlängt barnbidrag

Härigenom förordnas, att 1 § förordningen den 4 juni 1964 om förlängt barnbidrag samt punkterna 2 och 4 i övergångsbestämmelserna till förordningen skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 §.

Barn, som deltagit i undervisningen i grundskola eller motsvarande undervisning i skola som avses i 33 eller 34 § skollagen, äger, från och med kvartalet efter det under vilket barnet fyllt sexton år, rätt till studiehjälp i form av förlängt barnbidrag med *sextio* kronor i månaden.

Barn, som deltagit i undervisningen i grundskola eller motsvarande undervisning i skola som avses i 33 eller 34 § skollagen, äger, från och med kvartalet efter det under vilket barnet fyllt sexton år, rätt till studiehjälp i form av förlängt barnbidrag med *sjuttiofem* kronor i månaden.

Övergångsbestämmelser

2. Elev i folkskola, fortsättnings-skola, statlig realskola, högre kommunal skola, enskild under statlig tillsyn ställd flickskola och realskollinje inbyggd i folkskolan skall, om ej annat följer av 3. eller Kungl. Maj:t för vissa fall annorlunda förordnar, i fråga om rätt till studiehjälp, jämföras med elev vid grundskolan.

4. Vad i 2. och 3. är stadgat skall ej gälla beträffande elev, som genomgår någon av de två sista årskurserna i kommunal eller i enskild, under statlig tillsyn ställd flickskola.

2. Elev i folkskola, fortsättnings-skola, statlig realskola, *enskild under statlig tillsyn ställd realskola*, högre kommunal skola, *statlig flickskola*, enskild under statlig tillsyn ställd flickskola och realskollinje inbyggd i folkskolan skall, om ej annat följer av 3. eller Kungl. Maj:t för vissa fall annorlunda förordnar, i fråga om rätt till studiehjälp, jämföras med elev vid grundskolan.

4. Vad i 2. och 3. är stadgat skall ej gälla beträffande elev, som genomgår någon av de två sista årskurserna *i statlig*, i kommunal eller i enskild, under statlig tillsyn ställd flickskola.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1965.

Förslag

till

Förordning

**om ändrad lydelse av 6 och 26 §§ studiehjälpsreglementet den 4 juni 1964
(nr 402)**

Härigenom förordnas, att 6 och 26 §§ studiehjälpsreglementet den 4 juni 1964 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

6 §.

Studiehjälp utgår för läsåret eller kurs tiden.

Studiehjälp utgår för läsår eller kurs tid enligt bestämmelser som meddelas av Konungen eller, efter Konungens bemyndigande, centrala studiehjälpsnämnden.

Läsår skall anses omfatta nio månader, varav höstterminen fyra månader och vårterminen fem månader.

26 §.

Vad i detta reglemente är stadgat om föräldrar skall, när fråga är om fosterbarn eller adoptivbarn, i stället gälla fosterföräldrarna eller adoptivföräldrarna.

Vad i detta reglemente är stadgat om föräldrar avser dels fader och moder som ha vårdnaden eller, i fråga om studerande som fyllt tjuugoett år senast haft vårdnaden om den studerande, dels fader eller moder som stadigvarande sammanbor med vårdnadshavare som nu sagts. I fråga om fosterbarn eller adoptivbarn gäller vad som sägs om föräldrar i stället fosterföräldrarna eller adoptivföräldrarna.

Har make ————— från vårdnaden.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1965.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I årets statsverksproposition har förordats att det förlängda barnbidraget skall uppräknas från 60 till 75 kr. i månaden. I anslutning härtill framläggs i denna proposition förslag om sådan ändring av förordningen om förlängt barnbidrag som fordras för att genomföra uppräknningen. I övrigt föreslås en viss jämkning av övergångsbestämmelserna till förordningen.

I propositionen föreslås att rätt till inkomstprövat tillägg enligt studiehjälpsreglementet inte längre skall vara beroende av inkomst och förmögenhet hos fader eller moder som är skild från vårdnaden om den studerande. Detsamma föreslås gälla vid prövning av den studerandes behov av studielån. I övrigt föreslås att Kungl. Maj:t skall äga bestämma om studiehjälp skall utgå för läsår eller kurstid.

Av propositionens innehåll redovisas här endast vad föredragande departementschefen anfört. Beträffande övriga delar av propositionen hänvisas till denna.

Motionsyrkandena

I *motionerna I: 23* och *II: 30* har yrkats, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära utredning och förslag till 1965 års vårriksdag om sådan ändring av studiehjälpsreglementet att — i fall där vårdnadshavaren ej är omgift — rätten till inkomst- och behovsprövat tillägg för barn till frånskilda föräldrar icke påverkas av icke-vårdnadshavarens ekonomiska situation.»

I *motionerna I: 98* och *II: 125* har yrkats, »att riksdagen måtte besluta företa sådan ändring av gällande studiehjälpsreglemente, att hänsyn kommer att tas till antalet barn i familjen vid prövning av det inkomstprövade tillägget.»

I *motionerna I: 102* och *II: 127* har yrkats, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhänga

1. att 26 § studiehjälpsreglementet måtte utformas i enlighet med den praxis som före den 1 juli 1964 tillämpades av centrala studiehjälpsnämnden, samt

2. att bestämmelserna jämlikt studiehjälpsreglementet avseende bedömning av ansökan om inkomstprövat tillägg i de fall elevens föräldrar är frånskilda måtte utformas i enlighet med den praxis som före den 1 juli 1964 i motsvarande fall tillämpades av centrala studiehjälpsnämnden.»

I *motionerna I: 129* och *II: 167* har, såvitt nu är i fråga, yrkats,

»att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte ge till känna vad i motionen anförts beträffande det inkomstprövade tillägget i studiehjälpsystemet,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära utredning och förslag till 1965 års vårriksdag om sådan ändring av studiehjälpsreglementet att — i fall där vårdnadshavaren ej är omgift — rätten till inkomst- och behovsprövat tillägg för barn till fränskilda föräldrar icke påverkas av icke-vårdnadshavarens ekonomiska situation».

I *motionerna I: 237* och *II: 294* har yrkats, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om sådan ändring av studiehjälpsreglementet att, vid bedömning av ansökan om inkomstprövat tillägg i de fall elevens föräldrar är fränskilda, hänsyn tages endast till vårdnadshavarens ekonomi.»

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas i det följande, hänvisa till *motionerna I: 23, I: 98, II: 127, II: 167* och *II: 294*.

Departementschefen

Föredragande departementschefen, statsrådet Edenman, har anfört:

»Inom skolväsendet förekommer läsår av mycket varierande längd. Även uppdelningen på höst- och vårtermin varierar. Inom vissa skolformer, såsom gymnasier och fackskolor, är utbildningen helt läsårsbunden i den meningen att alla elever skall delta i undervisningen från läsårets början till dess slut. Inom andra skolformer, främst yrkesskolor och lantbrukets yrkesskolor, kan undervisningen börja vid vilken tidpunkt som helst under läsåret. Det bör enligt min mening vara möjligt att vid bestämmande av studiehjälp kunna ta hänsyn till olikheter av här angivet slag. Bestämmelserna i 6 § studiehjälpsreglementet lämnar i sin nuvarande utformning inte tillräckligt utrymme för sådant hänsynstagande. Bestämmelserna bör därför ändras. Ändringen bör emellertid utformas på annat sätt än centrala studiehjälpsnämnden föreslagit. Om hänsyn skall kunna tas till alla de olikheter som jag förut berört, behövs mycket detaljerade regler. På grund av den snabba utvecklingen inom utbildningsväsendet finns vidare skäl anta att dessa regler ofta skulle behöva ändras. Dessa regler bör därför inte tas in i studiehjälpsreglementet. I reglementet bör endast anges att studiehjälp utgår för läsår eller kurstid enligt de bestämmelser som meddelas av Kungl. Maj:t eller den myndighet Kungl. Maj:t bestämmer.

Lika med centrala studiehjälpsnämnden och remissinstanserna anser jag det angeläget att ändra bestämmelserna om inkomstprövat tillägg och studielån. Ändringen bör utformas så att den studerandes möjlighet att få inkomstprövat tillägg eller studielån inte längre påverkas av inkomst och förmögenhet hos fader eller moder som är skild från vårdnaden om den studerande. Beträffande studerande, som fyllt 21 år och som därför inte längre står under någons vårdnad, bör bestämmelserna om inkomstprövat tillägg och om studielån ändras så

att hänsyn inte skall tas till inkomst och förmögenhet hos den av föräldrarna som var skild från vårdnaden om den studerande, när han fyllde 21 år. Vad jag nu anfört bör dock gälla endast under förutsättning att föräldrarna inte stadigvarande sammanbor. I anslutning till uttrycket stadigvarande sammanbo, som hämtats från bl. a. lagen den 25 maj 1962 (nr 381) om allmän försäkring, må här anmärkas att föräldrar bör anses stadigvarande sammanbo med varandra, även om någon av dem på grund av sitt arbete, sitt hälsotillstånd eller av annan liknande orsak vistas på annan ort än hemorten så länge som föräldrarna behåller sitt gemensamma hem och har för avsikt att åter flytta samman när det blir möjligt.

Centrala studiehjälpnsnämnden har föreslagit att underhållsbidrag eller bidragsförskott som utgår skall beaktas vid beslut om inkomstprövat tillägg i stället för den inkomst och förmögenhet som enligt vad jag nyss anfört inte bör beaktas.

Underhållsbidrag och bidragsförskott utgör inte skattepliktig inkomst och påverkar därför inte den studerandes beskattningsbara inkomst vid taxeringen till statlig inkomstskatt. Enligt gällande bestämmelser är det inkomstprövade tillägget anknutet till den beskattningsbara inkomsten. Liksom tidigare (prop. 1964: 138 s. 159) anser jag att en sådan anknytning har betydande fördelar, både av administrativ och annan natur. Att såsom centrala studiehjälpnsnämnden föreslagit göra det inkomstprövade tillägget beroende av både beskattningsbar inkomst och inte skattepliktig inkomst bör således ifrågakomma endast om mycket starka skäl kan anses tala därför. Sådana skäl kan inte anses föreligga så mycket mindre som inkomstskikten för det inkomstprövade tillägget är så vida att underhållsbidrag eller bidragsförskott endast sällan torde påverka storleken av tillägget. Jag föreslår därför att fråga om studerandes rätt till inkomstprövat tillägg bedöms utan hänsyn till underhållsbidrag eller bidragsförskott.

Vad jag här föreslagit om inkomstprövat tillägg och studielån föranleder en ändring av 26 § första stycket studiehjälsreglementet.»

Remissyttranden

Över motionerna I: 98 och II: 125 har utskottet, i den ordning 46 § riksdagsordningen föreskriver, inhämtat yttrande från centrala studiehjälpnsnämnden. Nämnden har dessutom inkommit med yttrande över motionerna I: 129 och II: 167, såvitt nu är i fråga.

Centrala studiehjälpnsnämnden anför beträffande *motionerna I: 98 och II: 125* följande.

Bestämmelser om inkomstprövat tillägg återfinns i 12 och 13 §§ i reglementet och bestämmelser om behovsprövat tillägg i 15 §.

Studiehjälsutredningen, vars betänkande Bättre studiehjälp (SOU 1963: 48)

låg till grund för Kungl. Maj:ts proposition till nytt studiehjälpsreglemente, anför på sid. 109 i sitt betänkande i fråga om det inkomstprövade tillägget följande:

»Förutom föräldrarnas inkomster synes det vara två omständigheter som generellt sett har inverkan på den ekonomiska situationen, dels antalet syskon, dels storleken av den behållna förmögenheten.

Ett hänsynstagande till syskonfaktorn får med den av utredningen förordade konstruktionen av stödformen — innebärande få behovsklasser och mycket breda inkomstskikt — effekt endast i vissa marginella lägen. Ett infogande av syskonfaktorn i bidragssystemet skapar även en extra åldersgräns. Utredningen har vid utformningen av sina förslag sökt undanröja denna form av tröskeleffekter. Av dessa motiv anser utredningen att tillräckliga skäl inte föreligger att ta särskild hänsyn till förekomsten av syskon vid beräkningen av beloppet för de inkomstprövade tillägen.»

Proposition nr 138 år 1964 angående studiesocialt stöd till studerande ungdom anförde departementschefen ifråga om det inkomstprövade tillägget följande:

»Gentemot förslaget om inkomstprövat tillägg har kritik anförts, förutom av dem som anser att all inkomstprövning är olämplig inom studiehjälpen, även av några remissorgan som har anmärkningar på den närmare utformningen.

En invändning har därvid varit, att det inkomstprövade tillägget har blivit alltför schabloniserat genom anknytningen till den beskattningsbara inkomsten, vilken är en dålig mätare på den ekonomiska situationen. En annan invändning har varit, att utrymme borde ha säkrats för hänsynstagande till antalet syskon till den studiehjälpsberättigade eleven.

Jag anser, att den av utredningen föreslagna schabloniseringen har fördelar, både av administrativ och annan natur. Dessa fördelar är så stora att betänkligheterna bör få vika. Dock bör man enligt min mening i de lägsta inkomstskikten kunna ta viss hänsyn till syskonfaktorn.

Denna sistnämnda synpunkt synes kunna beaktas utan ändring i de föreslagna reglerna om inkomstprövat tillägg, om man i stället jämkar något på reglerna för behovsprövat tillägg. För det behovsprövade tillägget bör ej uppställas annat villkor än att eleven, trots att han är berättigad till inkomstprövat tillägg med högsta beloppet, är i synnerligen stort behov av ytterligare studiehjälp. Denna konstruktion hindrar inte att det behovsprövade tillägget i avsedd utsträckning kommer just änkors, frånskilda kvinnors och ogifta kvinnors barn till godo. Förutom av denna kategori barn kommer emellertid tillägget i så fall att på samma villkor kunna åtnjutas främst av barn i barnrika familjer med mycket låga inkomster.»

Centrala studiehjälpsnämnden vill i detta sammanhang nämna, att nämnden tar hänsyn till antalet syskon efter vissa bestämda regler vid prövning av ansökan om studielån enligt studiehjälpsreglementet.

Med hänsyn tagen till vad sålunda anförts för en långt gående schablonisering av studiebidragen och till vilka synpunkter centrala studiehjälpsnämnden ansluter sig, finner sig nämnden icke böra förorda en ändring av studiehjälpsreglementet i enlighet med motionärernas förslag. Nämnden vill som skäl för denna sin ståndpunkt dessutom framhålla önskvärdheten av att eventuella ändringar i studiehjälpsreglementets bestämmelser samordnas med övriga åtgärder på familjepolitikens område.

Beträffande den i *motionerna I: 129* och *II: 167* berörda tröskeleffekten vid det inkomstprövade tillägget anför centrala studiehjälpsnämnden bl. a.

Införandet av en supplementärbestämmelse av den art som motionärerna föreslagit skulle på ett icke önskvärt sätt komplicera behandlingen av ansökningarna, samtidigt som tröskeleffekt likväl kvarstod i vissa andra inkomstlägen. Antingen skulle skolstyrelserna tvingas föra noteringar år från år beträffande sökandens samt i förekommande fall hans föräldrars och makes beskattningsbara inkomster, eller också skulle såsom nu sker för det aktuella årets beskattningsbara inkomster utdrag ur inkomstlängd inhämtas om inkomsterna även för det föregående året. Båda förfaringssätten är arbetskrävande. Sökandens egna uppgifter om den beskattningsbara inkomsten, särskilt om det gäller ett tidigare år, torde inte kunna godtagas. Nämnden finner sig icke böra förorda bifall till motionärernas förslag.

Utskottet

I förevarande proposition föreslås att det förlängda barnbidraget skall höjas från 60 till 75 kr. i månaden. Dessutom föreslås i övergångsbestämmelserna till förordningen om förlängt barnbidrag en mindre justering. Propositionen innehåller även förslag som berör studiehjälpsreglementet. De nuvarande bestämmelserna att studiehjälp skall utgå för läsåret, som skall anses omfatta nio månader, eller kurstiden föreslås sålunda ändrade så att studiehjälp skall utgå för läsår eller kurstid enligt bestämmelser som meddelas av Kungl. Maj:t eller av myndighet till vilken Kungl. Maj:t delegerar beslutanderätten. Slutligen föreslås att vid prövning av rätten till inkomstprövat tillägg och behovet av studielån hänsyn inte skall tagas till inkomst och förmögenhet hos fader eller moder som är skild från vårdnaden av den studerande under förutsättning att föräldrarna ej stadigvarande sammanbor.

Det i propositionen behandlade problemet om rätt till inkomstprövat tillägg har tagits upp i några vid riksdagens början väckta motioner. I motionerna I: 23 och II: 30, I: 129 och II: 167 samt I: 237 och II: 294 föreslås sålunda att frågan löses på det sätt som förordas i propositionen. I motionerna I: 102 och II: 127 föreslås en delvis annan lösning. Enligt dessa båda motioner bör man i de individuella fallen pröva i vad mån det kan vara befogat att bortse från inkomst och förmögenhet hos den av föräldrarna som ej är vårdnadshavare. Motionärerna anholder att Kungl. Maj:t skall förelägga riksdagen förslag i enlighet med det anförda.

Den lösning av frågan om inkomstprövat tillägg till skilsmässobarn som föreslås i propositionen är enligt utskottets mening att föredra framför det individuella prövningsförfarande som förordas i motionerna I: 102 och II: 127. Utskottet tillstyrker alltså bifall till propositionen i denna del. Därmed har också önskemålen i motionerna I: 23 och II: 30, I: 129 och II: 167 samt I: 237 och II: 294 blivit tillgodosedda.

Beträffande propositionen i övrigt har utskottet ej funnit anledning till erinran eller särskilt uttalande. Utskottet biträder alltså propositionen i dess helhet.

I samband med propositionen har utskottet behandlat ytterligare några frågor i anledning av motioner väckta vid riksdagens början.

I motionerna I: 102 och II: 127 tar man upp frågan huruvida styvfaders och styvmoders inkomst och förmögenhet bör beaktas vid prövning av studerandes rätt till inkomstprövat tillägg och studielån. Enligt studiehjälpsreglementet skall man, då make under sin vårdnad har barn i tidigare gifte eller utom äktenskap, i nu berört hänseende ta hänsyn till den andre makens ekonomi och inte till de ekonomiska förhållandena hos den av barnets föräldrar som är skild från vårdnaden. Motionärerna föreslår att denna regel ändras så att man, i likhet med vad som tidigare gällde för de behovsprövade stipendierna, får möjlighet till en individuell bedömning. I motionerna åberopas ett remissyttrande som studiehjälpsnämnden under fjolåret avgav över studiehjälpsutredningens betänkande i vilket den nuvarande regeln föreslogs. Nämnden framhöll att den från ansökningar om stipendier hade rik erfarenhet av att styvfadern ej ville vara med om kostnaderna för styvbarnets utbildning även om han hade mycket goda inkomster samt att slitningar inom familjen uppkom av denna anledning till skada också för barnet. I sådana fall borde — framhöll studiehjälpsnämnden — skolstyrelsen få möjlighet att utmäta ett efter omständigheterna lämpligt tillägg.

Enligt studiehjälpsreglementet skall utgångspunkten vid bedömningen av rätten till inkomst- eller behovsprövad studiehjälp vara de ekonomiska förhållandena i den miljö där den studerande stadigvarande vistas. Detta gäller för adoptivbarn och fosterbarn likaväl som för styvbarn. Även om man i princip godtar denna ordning, synes det enligt utskottets mening beträffande styvbarn kunna föreligga omständigheter som gör att en friare bedömning ter sig önskvärd. Problemet har emellertid flera aspekter. Det kan nämnas att i den mån barnpension enligt lagen om allmän försäkring eller bidragsförskott utgår för barnet detta ej påverkas av att vårdnadshavaren ingår äktenskap. Utskottet anser det emellertid lämpligt att Kungl. Maj:t närmare låter undersöka de problem som aktualiserats av motionärerna. Vad utskottet anfört synes böra bringas till Kungl. Maj:ts kännedom.

I motionerna I: 98 och II: 125 samt I: 129 och II: 167 tar man upp två andra problem som rör de inkomstprövade tilläggen.

Inkomstprövat tillägg utgår om den studerandes och hans föräldrars sammanlagda beskattningsbara inkomst vid senaste taxering ej överstiger 20 000 kr. Har den studerande och hans föräldrar förmögenhet överstigande 30 000 kr. skall en femtedel av det överskjutande beloppet jämsättas med beskattningsbar inkomst. Tillägget utgår per månad med 75 kr. då den beskattningsbara inkomsten ej överstiger 8 000 kr., med 50 kr. fr. o. m. 8 100 kr. t. o. m. 12 000 kr. samt med 25 kr. fr. o. m. 12 100 kr. t. o. m. 20 000 kr. Vid prövningen tages ej hänsyn till om den studerande har syskon. Studerande som har inkomstprövat tillägg med högsta beloppet kan dessutom få behovsprövat tillägg med högst 75 kr.

I motionerna I: 98 och II: 125 yrkas att studiehjälpsreglementet skall ändras så att vid prövning av rätten till inkomstprövat tillägg hänsyn skall tagas till antalet syskon till den studerande. Motionärerna menar att en sådan ändring är motiverad av att vid samma inkomst en barnrik familj inte har lika stor ekonomisk bärkraft som en familj med enbart ett barn i studieåldern.

Centrala studiehjälpsnämnden har i remissyttrande avstyrkt motionsyrkandet och därvid hänvisat till de fördelar — administrativa och av annan art — som en schablonisering av bidraget innebär. Nämnden har vidare framhållit önskvärdheten av att eventuella ändringar i systemet samordnas med övriga åtgärder på familjepolitikens område.

I samband med införandet av det inkomstprövade tillägget övervägdes hurvida man vid den ekonomiska bedömningen borde räkna med den nu behandlade syskonfaktorn. Tanken härpå avfärdades i propositionen till fjolårets riksdag med förslag till det nuvarande studiesociala systemet. Föredragande departementschefen anförde i huvudsak samma motivering som centrala studiehjälpsnämnden i sitt remissyttrande över motionerna.

Utskottet anser det för sin del angeläget att man söker eftersträva största möjliga rättvisa i fråga om det ekonomiska stödet till barnfamiljer av olika storlek. I direktiven till den i år tillsatta utredningen angående samhällets ekonomiska stöd åt barnfamiljerna framhålles bl. a. att riktmärket bör vara att åstadkomma större jämlikhet i materiella villkor inte bara mellan barnfamiljer och familjer utan barn utan även mellan barnfamiljer inbördes, som har barn i olika antal och åldrar. Det genom motionerna aktualiserade spörsmålet om ett effektivare stöd till flerbarnsfamiljerna är enligt utskottets mening värt att uppmärksammas. Frågan bör emellertid ses i större sammanhang. Eftersom den ovan nämnda utredningen på familjepolitikens område har att syssla med dessa problem anser utskottet att riksdagen inte bör ta något initiativ i anledning av motionerna.

Motionerna I: 129 och II: 167 syftar till att tröskeeffekten vid det inkomstprövade tillägget skall mildras genom införandet av en supplementär regel av innebörd att reduktion av det inkomstprövade tillägget ej skall ske med mindre inkomsten ökat med minst 500 kr. I motionerna framhålles att f. n. i vissa fall en inkomstökning med 100 kr. under ett år kan medföra en reduktion av tillägget med 225 kr. för samma tidrymd.

Vid fjolårets riksdag avslogs en motion med samma syfte som den nu förevarande. Särskilda utskottet anförde då i sitt av riksdagen i denna del godkända utlåtande att systemet var konstruerat så att man i rimlig utsträckning undgick tröskeeffekter.

Enligt utskottets mening är det med bibehållande av det nuvarande systemet för det inkomstprövade tillägget inte möjligt att undgå vissa tröskeeffekter. Det av motionärerna framlagda förslaget innebär emellertid inte att man undgår sådana effekter utan endast att man förskjuter dessa till andra inkomstlägen. Förslaget tar dessutom sikte på att utjämna tröskeeffekter endast för sådana

sökande, som redan har inkomstprövat tillägg. Detta förhållande innebär, att denna kategori kommer att behandlas efter andra och förmånligare grunder än andra sökande. Det i motionerna framlagda förslaget är således ur flera synpunkter ej lämpligt som utgångspunkt för en revision av de nuvarande reglerna. Utskottet kan ej heller finna att dessa visat sig medföra sådana olägenheter att en förändring skulle vara påkallad. Utskottet ansluter sig därför till den ståndpunkt särskilda utskottet intog i fjol och avstyrker motionerna.

Med hänvisning till det anförda får utskottet hemställa,

A. att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition, nr 109;

B. att riksdagen i anledning av motionerna I: 102 och II: 127, såvitt angår yrkandet 1, i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte giva Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anført angående rätten till inkomstprövat tillägg i fall då vårdnadshavaren gift om sig;

C. att följande motioner, nämligen

1) motionerna I: 23 och II: 30,

2) motionerna I: 98 och II: 125,

3) motionerna I: 102 och II: 127, sistnämnda båda motioner i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet under B. hemställt,

4) motionerna I: 129 och II: 167, såvitt nu är i fråga, samt

5) motionerna I: 237 och II: 294,

icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 6 maj 1965

På andra lagutskottets vägnar:

JOHN R. ANDERSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herr Axel Svensson, fru Carlqvist, fru Hamrin-Thorell, herrar Lars Larsson, Edström,* Hübinette, Wanhainen och fru Olsson;

från andra kammaren: herrar Anderson i Sundsvall, Rimmerfors, Gustavsson i Alvesta, Bengtsson i Varberg,* fröken Sandell, herr Johansson i Södertälje,* fru Svensson och herr Lothigius.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.